

OPŠTE OBAVEZUJUĆE UPUTSTVO

O PONAŠANJU TELEVIZIJSKIH I RADIO STANICA (EMITERA) U VEZI SA IZBORIMA ZA NACIONALNE SAVETE NACIONALNIH MANJINA KOJI SE ODRŽAVAJU U 2010. GODINI

("Sl. glasnik RS", br. 30/2010)

PRESTAO DA VAŽI

I OSNOVNE ODREDBE

1. Predmet

1.1. Ovim opšte obavezujućim uputstvom uređuje se ponašanje televizijskih i radio stanica (u daljem tekstu: emiteri) u vezi sa izborima za nacionalne savete nacionalnih manjina koji se održavaju u 2010. godini.

2. Osnovni pojmovi

2.1. Izbori za nacionalne savete nacionalnih manjina (u daljem tekstu: izbori) jesu izbori koji se sprovode neposrednim putem ili putem elektorske skupštine, u smislu odredbi članova 29. - 111. Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina ("Službeni glasnik RS", broj 72/09).

2.2. Predizborni period, u odnosu na izbor nacionalnog saveta određene nacionalne manjine, počinje kada se zbirna izborna lista za tu nacionalnu manjinu objavi u "Službenom glasniku

Republike Srbije", odnosno kada se lista elektora elektorske skupštine te nacionalne manjine objavi u navedenom službenom glasilu, a završava se otvaranjem biračkih mesta radi sprovođenja izbora, odnosno s početkom održavanja elektorske skupštine te nacionalne manjine.

2.3. Izborni period, u odnosu na izbor nacionalnog saveta određene nacionalne manjine, počinje sa otvaranjem biračkih mesta radi sprovođenja izbora, odnosno s početkom održavanja elektorske skupštine te nacionalne manjine, a završava se sa zatvaranjem biračkih mesta, odnosno kada elektorska skupština te nacionalne manjine radi izbora nacionalnog saveta preduzme radnju glasanja u celosti.

2.4. Podnosilac izborne liste jeste grupa birača upisanih u poseban birački spisak odgovarajuće nacionalne manjine, organizacija, udruženje građana ili politička organizacija nacionalne manjine, čija izborna lista je objavljena u okviru zbirne izborne liste u skladu sa članom 79. Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

2.5. Kandidat sa izborne liste jeste fizičko lice koje je označeno kao kandidat na izbornoj listi koja je objavljena u okviru zbirne izborne liste u skladu sa članom 79. Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

2.6. Predizborni program jeste programski sadržaj namenjen obaveštavanju javnosti o predizbornim aktivnostima podnosilaca izbornih lista i kandidata sa tih lista, predstavljanju ili oglašavanju podnosilaca izbornih lista ili kandidata sa tih izbornih lista, kao i programski sadržaj koji se emituje u vidu predizbornog plaćenog termina.

2.7. Pod obaveštavanjem javnosti o predizbornim aktivnostima podnosilaca izbornih lista i kandidata sa tih lista podrazumeva se programski sadržaj koji se emituje, bez novčane ili druge naknade, u okviru emisije vesti ili posebne emisije isključivo posvećene izborima, da bi izvestio javnost o predizbornim radnjama preduzetim od strane podnosilaca izbornih lista ili kandidata sa tih lista i idejama i stavovima koje su izneli tokom tih radnji ili pak da u vidu intervjua ili diskusije (npr. TV ili radio duel) razjasni određena sporna pitanja nastala u javnosti povodom predizbornih aktivnosti podnosilaca izbornih lista ili kandidata.

2.8. Predstavljanje izbornih lista ili kandidata sa tih izbornih lista jeste programski sadržaj koji ima za cilj da posredstvom posebne emisije isključivo posvećene izborima ili dela takve emisije, u kojoj se predstavnik podnosioca izborne liste ili kandidat sa te liste pojavljuje kao gost, upozna javnost sa izbornim programom, idejama i stavovima tog podnosioca, odnosno kandidata. Predstavljanje se emituje bez novčane ili druge naknade.

2.9. Predizborno oglašavanje jeste javno saopštenje emitovano u vidu oglasne poruke, u zamenu za novčanu naknadu, kojim se preporučuju podnosilac izborne liste ili kandidat sa te liste ili njihove aktivnosti u cilju njihovog uspeha na izborima.

2.10. Predizborni plaćeni termin jeste programski sadržaj koji se emituje, u zamenu za novčanu naknadu, u vidu posebne emisije čiji sadržaj je isključivo posvećen preporučivanju podnosioca izborne liste ili kandidata sa te liste radi njihovog uspeha na izborima (npr. prenos ili reportaža o predizbornom skupu ili o nekoj drugoj izbornoj aktivnosti i sl.).

II UPUTSTVA ZA SVE EMITERE

3. Emiteri koji ne mogu emitovati predizborni program

3.11. Predizborni program ne može emitovati emiter specijalizovanog programa koji u svom programskom elaboratu podnetom uz prijavu na javni konkurs nije predvideo emitovanje emisije vesti i programa političkih aktuelnosti.

3.12. Zabrana iz tačke 3.1. ovog opšte obavezujućeg uputstva ne odnosi se na emitovanje predizbornih oglasnih poruka, osim ako je reč o emiteru čiji je program specijalizovan za sadržaje namenjene maloletnim licima.

4. Način emitovanja predizbornog programa

4.1. Predizborni program mora biti jasno označen kao "predizborni program" i odvojen od ostatka programa zvukom i slikom.

4.2. Predizborni program ne sme se emitovati neposredno pre ili neposredno po završetku emisije koja je isključivo namenjena maloletnim licima.

4.3. Predizborni program ne može se emitovati 48 časova pre izbornog perioda i tokom izbornog perioda, što ne isključuje mogućnost da emiter tokom izbornog perioda obaveštava javnost o neposrednom toku izbornog postupka (npr. objavljivanje podataka o izlaznosti, prenošenje atmosfere sa određenih biračkih mesta ili prenošenje toka sednice elektorske skupštine i sl.).

5. Zabrana prikrivenog ili posrednog preporučivanja izbornih lista ili kandidata sa tih lista

5.1. Zabranjeno je prikriveno emitovati predizborni program pod formom informativnog ili druge vrste programa.

5.2. Zabranjeno je tokom predizbornog ili izbornog perioda emitovati igrani, dokumentarni ili drugi slični programski sadržaj u kom se pojavljuje funkcioner ili istaknuti predstavnik podnosioca izborne liste ili kandidat sa te liste.

5.3. Funkcioner ili istaknuti predstavnik podnosioca izborne liste ili kandidat sa te liste ne sme se tokom predizbornog ili izbornog perioda pojaviti u programu emitera u svojstvu voditelja, spikera, reportera ili u drugom sličnom svojstvu, bez obzira na prirodu konkretne emisije u kojoj učestvuje.

6. Obaveštavanje javnosti o predizbornim aktivnostima podnosilaca izbornih lista i kandidata sa tih lista

6.1. Emiter je dužan da obezbedi odgovarajuću ravnopravnost u obaveštavanju o svim podnosiocima izbornih lista i kandidatima sa tih lista. Odgovarajuća ravnopravnost podrazumeva uređivačku slobodu emitera da prilikom obaveštavanja javnosti o predizbornim aktivnostima, bez izrazitog odstupanja od principa ravnopravnosti izbornih lista i kandidata sa tih lista, određenim podnosiocima izbornih lista ili kandidatima posveti više vremena u okviru svog programa, ako na osnovu objektivne i savesne ocene datih okolnosti zaključi da ti predlagači ili kandidati u odnosu na druge poseduju značajno veće šanse za postizanje uspeha na izborima.

6.2. Obaveštavanje javnosti o predizbornim aktivnostima podnosilaca izbornih lista i kandidata sa tih lista mora biti objektivno, nepristrasno, blagovremeno i tačno i na isto se shodno primenjuju tačke 2.2, 2.3, 2.4, 2.5. i 2.6. Opšte obavezujućeg uputstva o ponašanju emitera ("Službeni glasnik RS", broj 63/07).

7. Obaveštavanje javnosti o toku i rezultatima izbora i rezultatima istraživanja javnog mnjenja u vezi sa izborima

7.1. Emiter može podatke o toku i rezultatima izbora predstaviti javnosti kao zvanične samo ako su podaci saopšteni od strane Centralne izborne komisije, dok takvi podaci saopšteni od strane nekog drugog subjekta moraju biti označeni kao nezvanični.

7.2. Emiter može objaviti rezultate istraživanja, sprovedenog u vezi sa izborima, saopštene od strane organizacije koja se bavi ispitivanjem javnog mnjenja, ako prethodno označi naručioca istraživanja, uzorak na kome je sprovedeno istraživanje, kao i vreme i način njegovog sprovođenja.

7.3. Emiter ne može objaviti rezultate iz tačke 7.2. ovog opšte obavezujućeg uputstva u udarnom terminu emisije vesti (npr. naslovi, vest dana ili kao prva ili najvažnija vest i sl.).

7.4. Ako emiter saopštava rezultate istraživanja javnog mnjenja obavljenog od strane subjekta koji se na bavi ispitivanjem javnog mnjenja, on je dužan ukazati javnosti na tu okolnosti, kao i da ta okolnost može uticati na reprezentativnost tih rezultata.

8. Predizborno oglašavanje

8.1. Emiter je dužan da emituje predizborne oglasne poruke svih zainteresovanih podnosilaca izbornih lista pod jednakim programskim, tehničkim i finansijskim uslovima.

8.2. Ako je više podnosilaca izbornih lista zainteresovano za emitovanje svojih predizbornih oglasnih poruka u programu emitera, a ne postoje tehnički uslovi da se njihovi interesi zadovolje u celosti, emiter je dužan da vreme namenjeno oglašavanju raspodeli na podnosiocima izbornih lista srazmerno njihovoj iskazanoj zainteresovanosti.

8.3. Emiter može odbiti da emituje predizbornu oglasnu poruku određenog podnosioca izborne liste ako za emitovanje objektivno ne postoje neophodni tehnički uslovi, ako ta poruka nije namenjena predizbornoj kampanji ili ako nakon objektivne i savesne ocene datih okolnosti zaključi da se sadržinom te poruke podstiču diskriminacija, mržnja ili nasilje protiv lica ili grupe lica zbog različite političke opredeljenosti ili zbog pripadanja ili nepripadanja nekoj rasi, veri, naciji, etničkoj grupi, polu ili zbog seksualne opredeljenosti.

8.4. Vreme trajanja predizbornog oglašavanja uračunava se u ukupno vreme trajanja TV oglašavanja i TV prodaje, odnosno radijskog oglašavanja.

III UPUTSTVA ZA USTANOVE JAVNOG RADIODIFUZN SERVISA, EMITERE LOKALNIH I REGIONALNIH ZAJEDNICA I EMITERE CIVILNOG SEKTORA

9. Predstavljanje izbornih lista ili kandidata sa tih izbornih lista

9.1. Radiodifuzna ustanova Srbije dužna je da u svom programu ravnomerno i bez diskriminacije, pod istim programskim i tehničkim uslovima, predstavi sve izborne liste, s tim što će vreme posvećeno predstavljanju biti srazmerno broju pripadnika nacionalne manjine na teritoriji Republike Srbije prema poslednjem popisu stanovništva.

9.2. Radiodifuzna ustanova Vojvodine dužna je da u svom programu, pod uslovima iz tačke 9.1. ovog opšte obavezujućeg uputstva, predstavi sve izborne liste podnete radi izbora članova nacionalnih saveta bunjevačke, mađarske, nemačke, romske, rumunske, rusinske, slovačke, ukrajinske ili češke nacionalne manjine, s tim što će vreme posvećeno predstavljanju biti srazmerno broju pripadnika nacionalne manjine na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine prema poslednjem popisu stanovništva.

9.3. Emiter lokalne ili regionalne zajednice ili emiter civilnog sektora, osim onog čiji je osnivač crkva ili verska zajednica, dužan je da u svom programu, pod uslovima iz tačke 9.1. ovog opšte obavezujućeg uputstva, predstavi izborne liste podnete radi izbora nacionalnih saveta nacionalnih manjina koje prema poslednjem popisu stanovništva učestvuju u ukupnom broju stanovnika njegove željene zone servisa sa najmanje 0,5%, s tim što će vreme posvećeno

predstavljanju biti srazmerno broju pripadnika nacionalne manjine na području željene zone servisa prema poslednjem popisu stanovništva.

10. Zabrana emitovanja predizbornog plaćenog termina

10.1. Ustanove javnog radiodifuznog servisa, emiteri lokalnih i regionalnih zajednica i emiteri civilnog sektora ne mogu emitovati predizborni plaćeni termin.

IV UPUTSTVA ZA KOMERCIJALNE EMITERE

11. Predstavljanje izbornih lista ili kandidata sa tih izbornih lista

11.1. Kada komercijalni emiter u svom programu predstavlja izborne liste ili kandidate sa tih lista, shodno se primenjuju tačke 9.1, 9.2. i 9.3. ovog opšte obavezujućeg uputstva.

12. Predizborni plaćeni termini

12.1. U slučaju emitovanja predizbornog plaćenog termina shodno se primenjuju tačke 8.1, 8.2. i 8.3. ovog opšte obavezujućeg uputstva.

12.2. Emiter je dužan da u svojoj programskoj šemi unapred odredi termine namenjene emitovanju predizbornih plaćenih termina i ne može ih proizvoljno menjati tokom predizbornog perioda.

12.3. Emiter ne može bitno menjati svoj programski koncept u nameri da obezbedi dodatno vreme za emitovanje predizbornih plaćenih termina, naročito nije dozvoljeno emitovati predizborne plaćene termine umesto emisije koja ima svoj ustaljeni dnevni ili nedeljni termin i po svojoj prirodi je namenjena informisanju javnosti o određenoj sferi društvenog života (npr.: politika, ekonomija, obrazovanje, kultura i sl.).

12.4. Uz poštovanje uslova iz tačke 4.1. ovog opšte obavezujućeg uputstva, predizborni plaćeni termin u televizijskom programu mora biti tokom celog svog trajanja jasno označen kao "predizborni plaćeni termin", dok u radijskom programu mora biti označen na početku i kraju, kao i na svakih pet minuta svog trajanja.

12.5. Vreme trajanja sadržaja emitovanog u vidu predizbornog plaćenog termina ne uračunava se u ukupno vreme trajanja TV oglašavanja i TV prodaje, odnosno radijskog oglašavanja.

12.6. Emiter može učestvovati u proizvodnji sadržaja namenjenih emitovanju u vidu predizbornog plaćenog termina, ako je to učešće isključivo tehničke prirode.

V ZAVRŠNA ODREDBA

13.1. Ovo opšte obavezujuće uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a važi do dana objavljivanja u navedenom službenom glasilu podataka o ukupnim rezultatima izbora za nacionalni savet svake od nacionalnih manjina.